

zaha hadid binasına yerleşmek

Pippo Ciora* | *Open Museum Open City*/Açık Müze Açık Şehir, çalıştığım MAXXI müzesinin direktörü (Hou Hanru) tarafından geliştirilen iddialı bir proje. Serginin ana hatları son derece belirgin: Bina tamamıyla boş, sergi için seçilen işler sadece seslerden oluşuyor, sergile-necek işlerin ortak konusu şehrin doğasının ve anlamının araştırılması, temel olarak toplumsal ve politik anlamlarının açısından bakılması ve sorgulanması. Metafor da oldukça açık, tüm 'fiziksel' mevcudiyetler iki görevi gerçekle-

tirmek üzere müzenin mekânından çıkarılıyor: İlki son nesil müzelerin imza taşıyan tipik mi-marisi ile sanatın varlığı arasındaki karmaşayı ortaya koymak üzerine yapılan aşırı vurgu; ikincisi ise, bir şekilde şehri -hem gerilimleri hem de enerjisiyle- müzenin içine "emecek" bir basınç farklılığı yaratmak için bir "boşluk" oluşturmak. Bu aşırı akışkan mekana, ziyaretçileri dış mekandan MAXXI'de bulunan galeri-lerin çoklu sekanslarına yönlendirecek 'işitsel' projeler icra etmek üzere on bir sanatçı davet

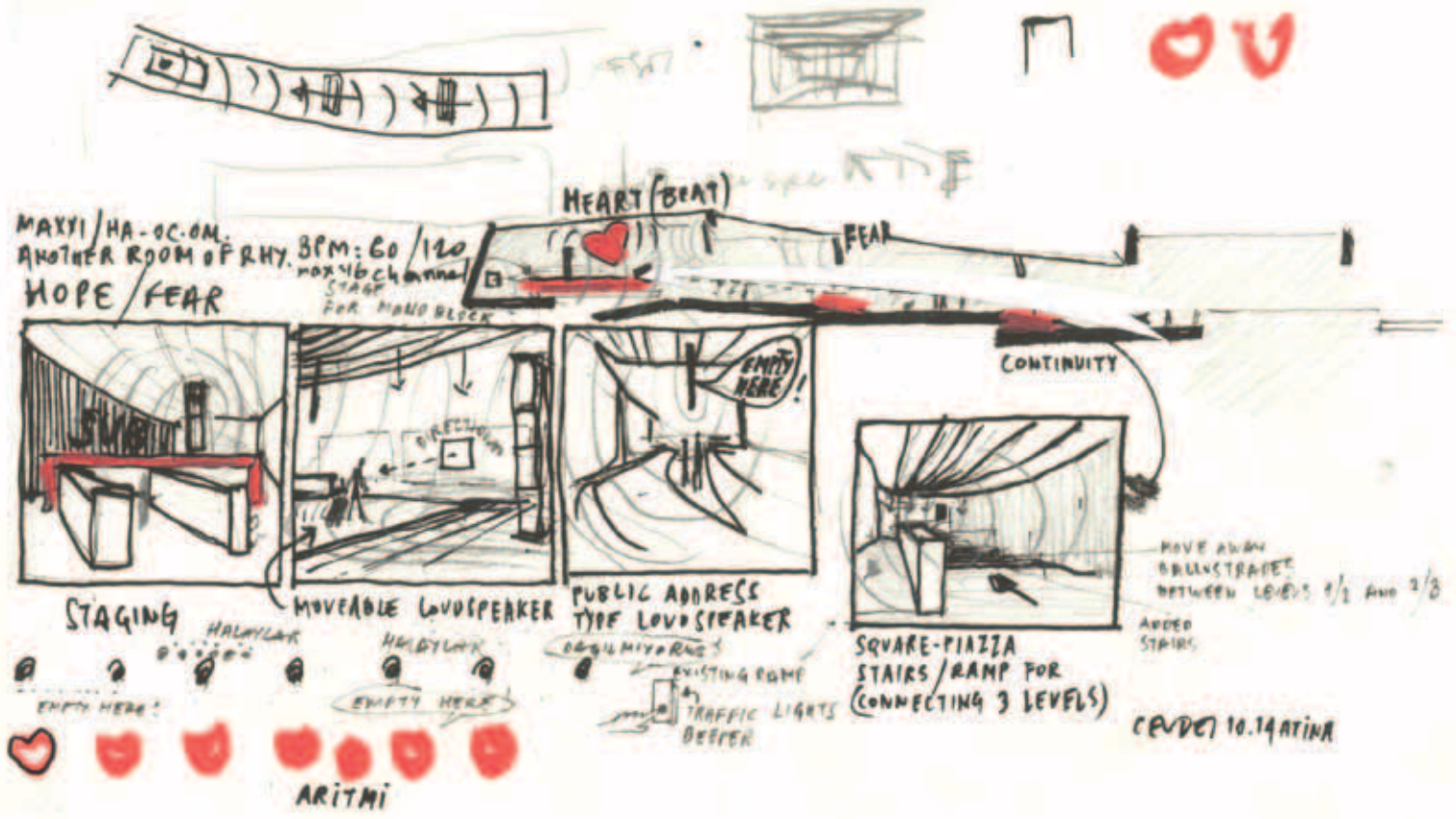

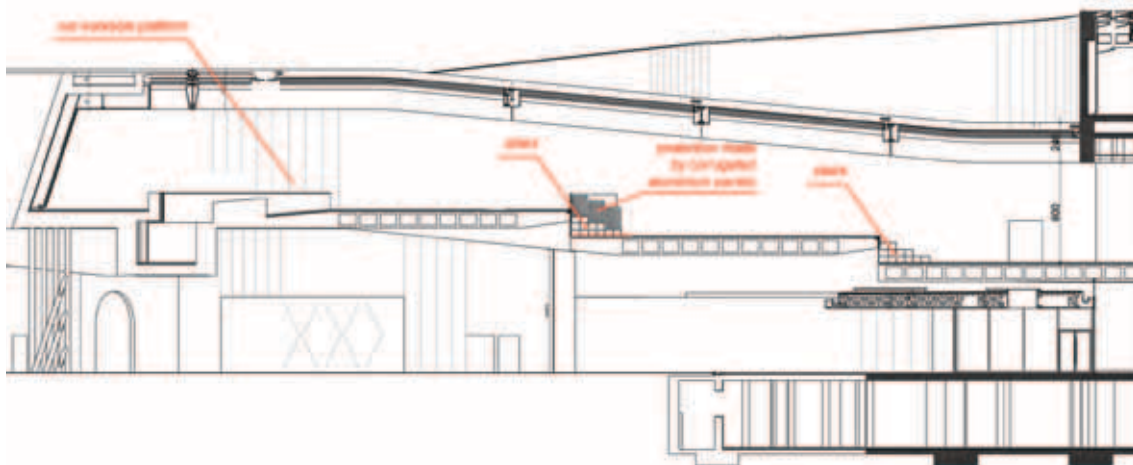
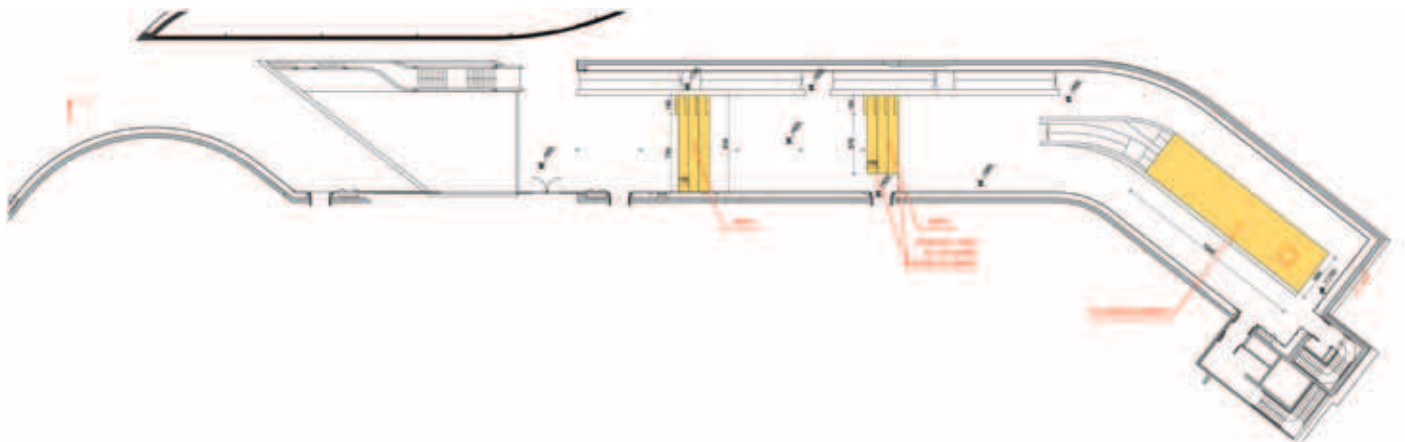
NESTLED

WITHIN

USED

3

4

edildi. Galeriler arasındaki bu ziyaret -küratörün isteğine uygun olarak- Favaretto'nun şiddetli 'inşaat' çekişmelerinden, Philippe Rahm tarafından hassas bir şekilde yapı bozumuna uğratılan Claude Debussy'nin müziğine doğru hemen hemen pürüzsüz bir şekilde ilerliyor.

Müzenin en zorlayıcı galerisine, Galleria 3'e ve Cevdet Ereğ'in yapıtına vardığımızda ise gerçek bir şok yaşıyoruz. Galeri, alt kata inen rampayla yarılmış, geniş, kavisli bir nihai mekandan ve cam korkuluklarla birbirlerinden ayrılmış üç eğimli terastan oluşuyor: küratöryel açıdan bakacak olursak bir çeşit kabus. Ereğ'in mekan/program şartlarına tepkisi ise tam bir travma. Küratörün "fiziksel müdahale yok" talimatını ihlal etmeyi ve birkaç minimal ama kritik değişiklik yapmayı başarıyor: Rampanın sahanlığı üzerinde kalan alan, hem galerinin yükselen kotuna yeni ve "ulaşılabilir" bir bitiş tanımlamak, hem de rampa boyunca konumlanan sesler için bir ses platformu yaratmak için gerekli olan yeni bir ahşap döşemeyle kaplanmış. Ereğ ayrıca, üç terası ayıran cam korkulukları söküp yerlerine merdivenler koyarak, kademeli galeri dizilimini, kesintisiz

bir şekilde yukarı çıkan bir kamusal alana dönüştürmüş. Bu müdahalenin detayları fazlaca anlamlı ve biçimsel olarak enfes. Merdivenleri oluşturan dörder basamak tahminen, orada oluş nedenlerinin bir terastan diğerine geçişi sağlamak yerine tamamen yeni ve oldukça kamusal bir mekan, bir *cavea*, kamusal yaşam için eğimli bir teras tanımlamak; aklımıza gelen politik hayatın o aşırı anlamlı kentsel tiyatrolarına bir gönderme yapmak olduğunu belli etmek için galerinin tüm enine yayılıyor. Basamakların malzemesi de bir o kadar önemli; eski, kullanılmış ve geri dönüştürülmüş inşaat kalasları müzemizin 'güzel' mekanında mükemmelce işlevini yerine getirmekte. Bir kereliğine, bir süredir hayli etkisinde olduğumuz geri dönüşüm projesi tamamiyle tersine çevrilmiş durumda: süper-dışavurumcu yeninin anlamı eski 'nötr' malzemenin araya sokulması ile başkalaştırılıyor.

Projenin "ses" tarafı mimarlığıyla iyi anlaşıyor. Yerel kentsel gürültü, grupların, protestocuların ve davulların sesleriyle karışarak çifte amaçta hizmet ediyor: Bir yandan, 2013'te İstanbul'daki diğer bir eğimli ve gürültülü kamusal alanda yaşanan olayların olağanüstü bağlan-

6

7

tısını da kapsayarak projeyi tamamen anlamaya yönlendiriyor. Diğer yandan da sanatçının; mekan, müzik ve ritimden oluşan -sonuncusunun aynı zamanda insanların mevcudiyetini ölçmeye yarayan bir araç olduğu- esnek bir üçgende anlam tanımlamaya takıntılı derecede adanmış yaklaşımının bütüncül bir profiline başlangıç sunuyor.

* Baş Küratör, MAXXI-Mimarlık Müzesi

| 1 Fotoğraf: Bilge Erdem

| 2 Fotoğraf: Banu Binat

| 3 Room of Rhythms-Curva 2014, Cevdet Ereğ

| 4 Uygulama çizimleri: Dolores Lettieri, Mimar, MAXXI. MAXXI izniyle.

| 5, 6, 7, 8, 9 Room of Rhythms-Curva 2014, Cevdet Ereğ, "Açık Müze, Açık Şehir" Sergisi, MAXXI.

Fotoğraflar: Giorgia Romiti ve Ianniello, MAXXI izniyle.

8

9